

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2011

**Správa
o výsledkoch externej časti
a písomnej formy internej časti
maturitnej skúšky**

z anglického jazyka úroveň B2

Mgr. Mária Urbanová
RNDr. Viera Ringlerová, PhD.

Bratislava 2011

Obsah

Úvod.....	3
1 Charakteristika testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2.....	4
2 Výsledky testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2.....	6
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z AJ úroveň B2.....	15
4 Vyhodnotenie PFIČ MS z AJ úroveň B2.....	24
Záver.....	28
Literatúra.....	29

Úvod

Dňa 16. marca 2011 sa konala externá časť maturitnej skúšky (EČ MS) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) z anglického jazyka v úrovni B2.

Cieľom externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky (MS) je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky. Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky pre žiakov z celého Slovenska.

Správa dokladuje korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov. V prvej časti správy *Charakteristika testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2* charakterizujeme štruktúru testu, typy úloh a spôsob administrácie testu.

V druhej kapitole *Výsledky testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2* sa zameriavame na celkovú úspešnosť testu, úspešnosť podľa typu školy, krajov, zriaďovateľa, pohlavia a známky.

Tretia časť *Interpretácia výsledkov testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2* ponúka informácie o psychometrických charakteristikách testu, ktoré nám slúžia na dokladovanie kvality testu a odhalenie kritických položiek. Zameriavame sa aj na analýzu možných príčin niektorých javov, ktoré sa potvrdili na základe štatistického spracovania výsledkov. V tejto časti taktiež navrhujeme možné postupy, ktoré by mohli viesť k skvalitneniu vyučovacieho procesu na hodinách anglického jazyka a mohli by byť vhodnou inšpiráciou pre učiteľov anglického jazyka na stredných školách.

Vo štvrtej kapitole sa venujeme vyhodnoteniu písomnej formy internej časti MS z anglického jazyka úroveň B2 a prezentujeme výsledky PFIČ v súvislosti s porovnaním priemerných úspešností v jednotlivých kritériách hodnotenia.

V *Závere* sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka.

Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, učiteľom a kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania.

Variant vyhodnoteného testu a *Kľúč správnych odpovedí* sú uverejnené na www.nucem.sk.

1 Charakteristika testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2

Test externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B2 trvá 120 minút a obsahuje 80 úloh, pričom každá správna odpoveď sa hodnotí celočíselne 1 bodom.

Test pozostáva z troch častí:

- *počúvanie s porozumením*
- *gramatika a lexika*
- *čítanie s porozumením*

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedá úrovni B2 Spoločného európskeho referenčného rámca Rady Európy a je určený maturantom všetkých typov stredných škôl, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z anglického jazyka a počas svojho štúdia dosiahli úroveň pokročilí.

Cieľom testu je preveriť jazykové kompetencie žiaka v týchto zručnostiach: počúvanie a čítanie s porozumením, lingvistická kompetencia. Test sa skladá z úloh s výberom odpovede a z úloh s krátkou odpoveďou.

V časti *Počúvanie s porozumením*, ktorá obsahuje tri ukážky, sa nachádza 13 úloh s výberom odpovede a 7 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti majú žiaci preukázať, ako porozumeli základným informáciám a riešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priraďovanie a dopĺňovanie.

V časti *Gramatika a lexika*, ktorá pozostáva z troch textov, sa nachádza 20 úloh s výberom odpovede a 20 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti sa testujú znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci majú dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností a dopĺňať slová do kontextu.

Časť *Čítanie s porozumením* obsahuje tri textové ukážky a pozostáva z 13 úloh s výberom odpovede a zo 7 úloh s krátkou odpoveďou. Cieľom tejto časti je zistiť, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, výberu z viacerých možností, resp. určenia správnosti alebo nesprávnosti výpovede.

Spolu sa teda v teste nachádza 46 úloh s výberom odpovede a 34 úloh s krátkou odpoveďou. Za správnu odpoveď získal žiak 1 bod, za nesprávnu, alebo ak neodpovedal, 0 bodov. Testy boli vypracované s prihliadnutím na hodinovú dotáciu v danom predmete a korešpondujú s *Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka pre úroveň B2*. Boli vytvorené dva varianty testov, ktoré sa líšili poradím úloh, resp. pri úlohách s výberom odpovede poradím alternatív odpovede.

Testovanie prebehlo na všetkých školách 16. marca 2011 a svoje odpovede zapisovali žiaci do samoprepisovacích odpovedových hárkov. Kópiu odpovedového hárka overil žiak podpisom, originál podpísali po vyhodnotení obidvaja hodnotitelia a predseda predmetovej maturitnej komisie. Oddelené kópie bez zásahu hodnotiteľov a predsedu predmetovej maturitnej komisie sú archivované na školách.

Hodnotenie riešení otvorených úloh s krátkou odpoveďou vykonával hodnotiteľ pod externým dozorom podľa centrálne vypracovaných pokynov. Originály všetkých typov odpovedových hárkov boli zaslané na centrálnu spracovanie, následne skenované, automaticky vyhodnocované a postúpené na štatistické spracovanie v software SPSS.

2 Výsledky testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2

Všeobecné výsledky

Štatistické charakteristiky v tabuľke 1 vyjadrujú kvalitatívne znaky testu, úspešnosť žiakov ako aj kvalitu testu.

Úspešnosť definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak správne odpovedal z celkového počtu bodov, ktoré mohol v teste získať. Celková priemerná úspešnosť v teste z anglického jazyka úroveň B2 dosiahla **69,6 %**.

Riadok *Maximum* uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti, ktorá bola dosiahnutá, a riadok *Minimum* minimálnu hodnotu, teda najnižší počet percent, ktoré dosiahol niektorý z testovaných žiakov. Môžeme preto povedať, že v tomto teste bolo dosiahnuté maximum 97,5 % a minimum 15,8 %.

Štandardná odchýlka (14,1) vyjadruje mieru rozptýlenia úspešnosti žiakov od aritmetického priemeru, zjednodušene je to priemer nameraných odchýliek od aritmetického priemeru.

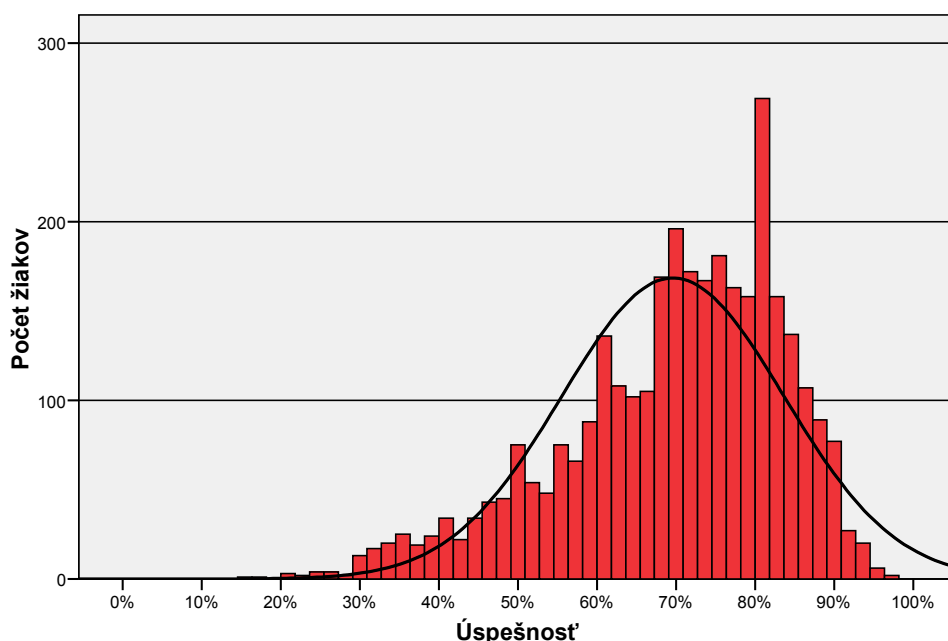
Cronbachovo alfa (0,899) je koeficient reliability testu. Spôľahlivosť merania $\alpha = 0,899$ považujeme za vysokú.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - výsledné psychometrické charakteristiky testu (úspešnosť)

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	3268	3268	3268	3268
Maximum	100,0	97,5	100,0	97,5
Minimum	15,0	10,0	,0	15,8
Priemer	76,7	62,1	70,1	69,6
Štandardná odchýlka	16,6	15,2	16,6	14,1
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	44,1	32,3	37,6	42,0
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	100,0	91,8	100,0	97,2
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,3	,3	,3	,2
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	76,1	61,5	69,5	69,1
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	77,2	62,6	70,6	70,1
Cronbachovo alfa	,738	,825	,774	,899
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	8,5	6,3	7,9	4,5
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	16,6	12,4	15,4	8,8

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - histogram úspešnosti

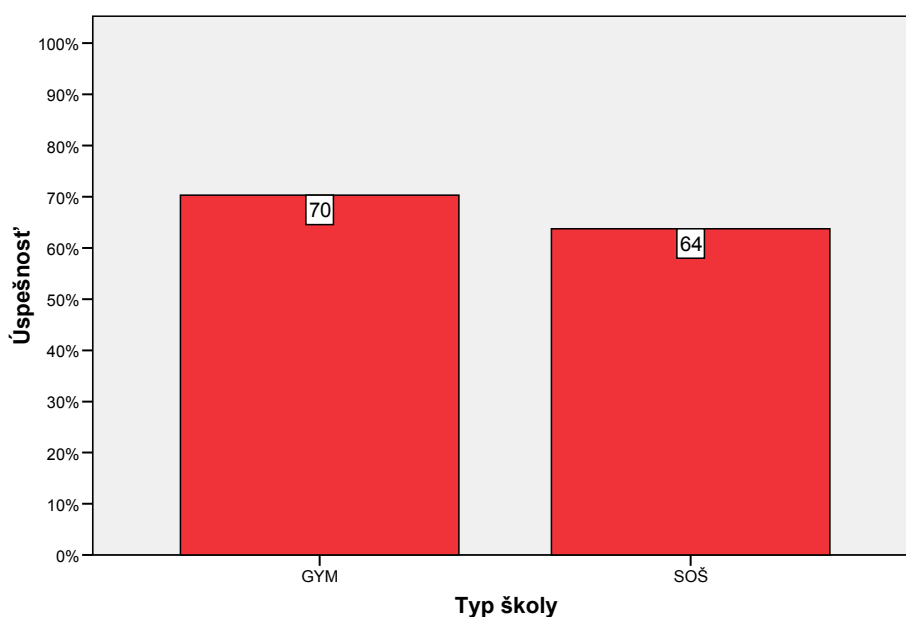
Obr. 1 Výsledný histogram úspešnosti

Rozdiely vo výsledkoch podľa typu školy

Medzi gymnazistami a žiakmi SOŠ a konzervatórií sú významné rozdiely priemernej úspešnosti na úrovni veľmi miernej vecnej významnosti.

Ako vidno z obr. 2, priemerná úspešnosť žiakov gymnázií dosiahla 70,3 %, pričom úspešnosť žiakov SOŠ a konzervatórií bola 63,8 %.

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - úspešnosť podľa typu školy

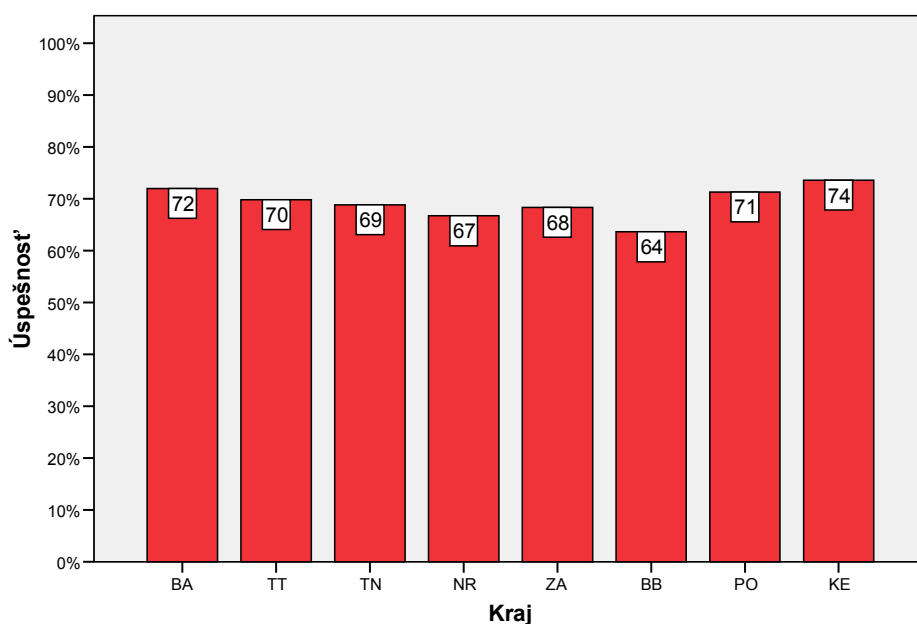

Obr. 2 Úspešnosť podľa typu školy

Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja

Na úrovni strednej vecnej signifikancie sa odlišovali výsledky žiakov najúspešnejšieho Košického kraja a najmenej úspešného Banskobystrického kraja. Rozdiely v úspešnosti podľa jednotlivých krajov znázorňuje obr. 3.

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - úspešnosť podľa kraja

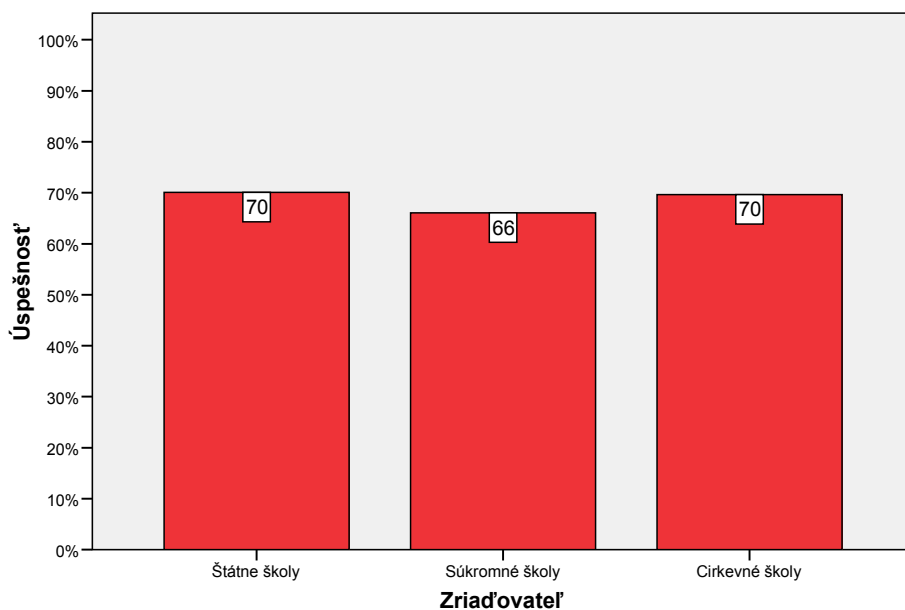

Obr. 3 Úspešnosť podľa kraja

Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa

Ako vidno z obr. 4, najlepšie výsledky dosiahli žiaci štátnych škôl (70,1 %), žiaci cirkevných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 69,6 % a najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali v prípade súkromných škôl (66,1 %). Len rozdiely vo výsledkoch žiakov cirkevných a súkromných škôl sa líšili na veľmi miernej úrovni vecnej signifikancie.

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - úspešnosť podľa zriaďovateľa

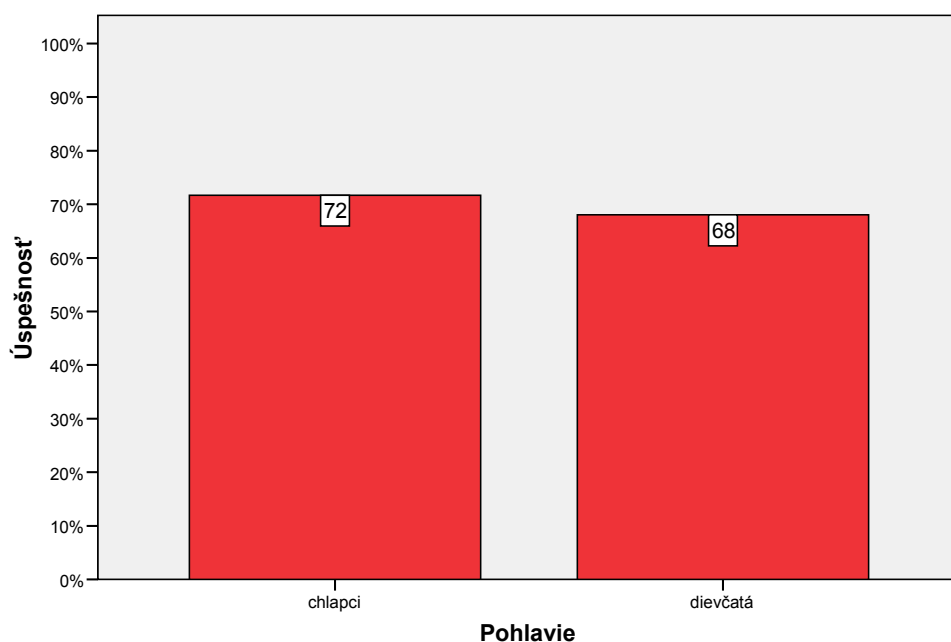

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia

Ako vidno z obr. 5, v úrovni B2 boli chlapci (71,7 %) o niečo úspešnejší ako dievčatá (68 %). V dosiahnutých priemerných úspešnostiach chlapcov a dievčat boli preukázané signifikantné rozdiely na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie.

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - úspešnosť podľa pohlavia

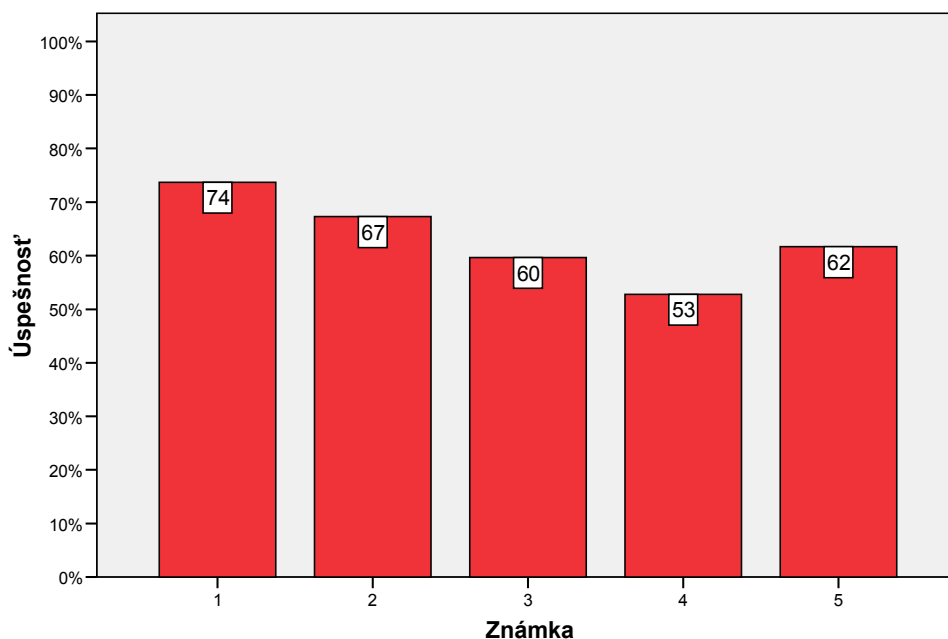

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia

Rozdiely vo výsledkoch podľa známky

Žiaci v záhlaví odpovedových hárkov uviedli známku z anglického jazyka na ich poslednom vysvedčení. Medzi jednotlivými výkonnosťnými skupinami podľa známok sa preukázali rozdiely v dosiahnutých priemerných úspešnostiach na úrovni žiadnej až strednej vecnej signifikancie. Najväčšie rozdiely na úrovni strednej vecnej signifikancie boli zistené medzi jednotkármi a trojkármi a medzi jednotkármi a štvorkármi.

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - úspešnosť podľa známky

Obr. 6 Úspešnosť podľa známky

Od národného priemeru sa najviac odlišovali výsledky štvorkárov a trojkárov a to na úrovni silnej vecnej signifikancie. Na strednej úrovni vecnej signifikancie sa odlišovali od národného priemeru výsledky jednotkárov a päťkárov a na veľmi miernej úrovni vecnej signifikancie výsledky dvojkárov.

Priemerná známka z anglického jazyka u tých žiakov, ktorí ju uviedli na odpovedovom hárku, bola 1,6. Medzi známkou a úspešnosťou v teste existuje stredne silný vzťah.

Žiaci s úspešnosťou pod 33 %

Z 3 268 žiakov, ktorí písali test z anglického jazyka úrovne B2, úspešnosť vyššiu ako 33 % nedosiahlo 47 žiakov, čo predstavuje 1,44 % z celkového počtu. Percentuálne rozdelenie počtu týchto žiakov podľa typu školy uvádzame v tabuľke 2.

Tab. 2 Žiaci s úspešnosťou menšou ako 33 %

Anglický jazyk úroveň B2 2011 – rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou ako 33 %

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Typ školy	GYM	14,9%	48,9%	63,8%
	SOŠ	6,4%	29,8%	36,2%
Spolu		21,3%	78,7%	100,0%

Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť žiaka v teste EČ MS zaokrúhlená na dve desatinné miesta sa uvádza na maturitnom vysvedčení. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia výsledku žiaka v testoch EČ MS je aj percentil, ktorý sa taktiež uvádza na maturitnom vysvedčení.

Percentil stanovuje percentuálne poradie žiaka v testovanej populácii. Tento údaj vypočítame tak, že účastníkov testovania usporiadame do poradia podľa dosiahnutej celkovej úspešnosti v teste a ich poradie vyjadríme hodnotou percentilu na stupnici 0 – 100. Hodnotu percentilu zaokrúhľujeme na jedno desatinné miesto. Možno teda povedať, že percentil vyjadruje, aké percento žiakov dosiahlo horší výsledok. Napríklad, ak sa žiak umiestnil v 72. percentile, znamená to, že 72 % testovaných žiakov dosiahlo horší výsledok ako on a 28 % žiakov dosiahlo lepší alebo rovnaký výsledok.

Hodnotu úspešnosti žiaka je vhodné sledovať vždy v súvislosti s percentilom. V tabuľke 3 uvádzame prepojenie úspešnosti s percentilom.

Tab. 3 Prepojenie úspešnosti a percentilu

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - prepojenie úspešnosti a percentilu				Anglický jazyk úroveň B2 2011 - prepojenie úspešnosti a percentilu			
	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov		Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
1	15,8	,0	1	47	57,5	18,2	35
2	16,7	,0	1	48	58,3	19,3	47
3	20,8	,1	1	49	59,2	20,7	41
4	21,7	,1	2	50	60,0	22,0	43
5	22,5	,2	1	51	60,8	23,3	32
6	23,3	,2	1	52	61,7	24,3	61
7	24,2	,2	2	53	62,5	26,2	53
8	25,0	,3	2	54	63,3	27,8	55
9	25,8	,3	3	55	64,2	29,5	58
10	26,7	,4	1	56	65,0	31,2	44
11	27,5	,5	1	57	65,8	32,6	48
12	28,3	,5	1	58	66,7	34,0	57
13	29,2	,5	5	59	67,5	35,8	83
14	30,0	,7	2	60	68,3	38,3	86
15	30,8	,7	6	61	69,2	41,0	75
16	31,7	,9	8	62	70,0	43,3	58
17	32,5	1,2	9	63	70,8	45,0	63
18	33,3	1,4	8	64	71,7	47,0	96
19	34,2	1,7	12	65	72,5	49,9	76
20	35,0	2,0	15	66	73,3	52,2	78
21	35,8	2,5	10	67	74,2	54,6	89
22	36,7	2,8	10	68	75,0	57,3	80
23	37,5	3,1	9	69	75,8	59,8	101
24	38,3	3,4	8	70	76,7	62,9	94
25	39,2	3,6	16	71	77,5	65,7	69
26	40,0	4,1	10	72	78,3	67,8	75
27	40,8	4,4	9	73	79,2	70,1	83
28	41,7	4,7	15	74	80,0	72,7	89
29	42,5	5,2	11	75	80,8	75,4	98
30	43,3	5,5	11	76	81,7	78,4	83
31	44,2	5,8	17	77	82,5	80,9	76
32	45,0	6,4	17	78	83,3	83,3	82
33	45,8	6,9	18	79	84,2	85,8	86
34	46,7	7,4	25	80	85,0	88,4	51
35	47,5	8,2	24	81	85,8	90,0	61
36	48,3	8,9	21	82	86,7	91,8	46
37	49,2	9,6	20	83	87,5	93,2	48
38	50,0	10,2	21	84	88,3	94,7	41
39	50,8	10,8	34	85	89,2	96,0	31
40	51,7	11,9	29	86	90,0	96,9	27
41	52,5	12,8	25	87	90,8	97,7	19
42	53,3	13,5	30	88	91,7	98,3	17
43	54,2	14,4	18	89	92,5	98,8	10
44	55,0	15,0	42	90	93,3	99,1	12
45	55,8	16,3	33	91	94,2	99,5	8
46	56,7	17,3	31	92	95,0	99,8	5
				93	95,8	99,9	1
				94	96,7	99,9	1
				95	97,5	100,0	1

Úspešnosť podľa jednotlivých zručností

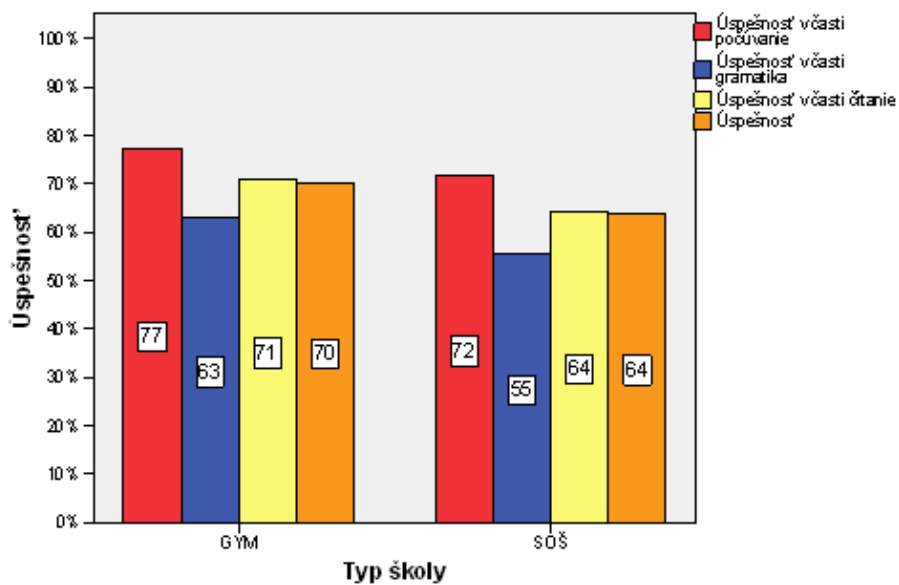
Najvyššiu úspešnosť sme v úrovni B2 zaznamenali v časti *Počúvanie s porozumením* (76,7 %), úspešnosť v časti *Čítanie s porozumením* bola nižšia (70,1 %) a najnižšiu úspešnosť dosiahli žiaci v časti *Gramatika a lexika* (62,1 %) (pozri tab. 1).

Túto skutočnosť možno interpretovať tak, že úroveň B2 si zvyčajne volia žiaci, ktorí anglický jazyk používajú pomerne často a s porozumením vypočutého, resp. prečítaného textu nemajú výrazné problémy, i keď v správnom používaní gramaticko-lexikálnych javov môžu mať určité slabiny. Platí to okrem iného aj pre tých žiakov, ktorí si úroveň B2 zvolia aj z toho dôvodu, že počas štúdia absolvovali pobyt v niektorej z anglicky hovoriacich krajín, prípadne pravidelne sledujú rôzne médiá v anglickom jazyku (televízia, filmy v angličtine, internet, čítanie anglicky písaných textov a kníh, atď.), čo sa nepochybne podieľa na zvyšovaní úrovne ich jazykových kompetencií, v dôsledku čoho nemajú problém s porozumením anglických nahrávok a textov. Žiaľ, dôslednosť v gramatických javoch nebýva ani v prípade týchto žiakov vždy samozrejmosťou.

Ďalším dôvodom môže byť skutočnosť, že mnohí inak úspešní žiaci v teste nedodržiavali pokyny súvisiace s nevyhnutnosťou rozlišovania veľkých a malých písmen, čo sa mohlo odraziť na strate bodov v časti *Gramatika*, ktorej súčasťou je v prípade úrovne B2 aj 10 položiek zameraných na tvaroslovie (*word formation*), kde sa s týmto negatívnym fenoménom nerozlišovania veľkých a malých písmen stretávame najčastejšie.

Rozdiely v úspešnostiach dosiahnutých v jednotlivých častiach testu podľa typu školy znázorňuje obr. 7, z ktorého vidno, že vo všetkých častiach testu boli úspešnejší žiaci gymnázií ako žiaci SOŠ a konzervatórií.

Anglický jazyk úroveň B2 2011 - výsledky jednotlivých častí testu podľa typu školy

Obr. 7 Výsledky jednotlivých častí testu podľa typu školy

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B2

Testy externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B2 sú pripravované tímami odborníkov podľa *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka úroveň B2*.

Na to, aby sme mohli výsledky testu považovať za spoľahlivé, musíme poznať vlastnosti testu. V tejto časti analýzy sa zameriavame na vlastnosti jednotlivých položiek, ktoré dokladujú charakter a kvalitu testu. Pre položkovú analýzu sme použili variant testu 9126.

Charakteristiky položiek

V tejto časti sa budeme venovať charakteristikám položiek, ako sú obťažnosť, citlivosť, nedosiahnutosť, vynechanosť, neriešenosť a korelácia medzi položkou a zvyškom testu, pričom urobíme analýzu vybraných položiek v súvislosti s týmito charakteristikami. Súhrnné charakteristiky položiek sú uvedené v tabuľke 4, ktorá sa nachádza na konci tejto kapitoly.

Obťažnosť položky je opakom jej úspešnosti, ktorá vyjadruje percentuálny podiel žiakov, ktorí správne riešili danú položku. Vzťah medzi obťažnosťou a úspešnosťou položky je teda nasledovný:

$$\text{obťažnosť} = 100 \% - \text{úspešnosť}$$

Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %.

Pri hodnotení **obťažnosti** položiek pracujeme s nasledujúcimi hodnotami:

0% - 10%	extrémne ľahká položka
10,1% - 20%	veľmi ľahká položka
20,1% - 80%	stredne obťažná položka (okolo 50% je optimálna)
80,1% - 90%	veľmi obťažná položka
90,1% - 100%	extrémne obťažná položka

Z tabuľky 4 vidno, že najobťažnejšia položka v časti *Počúvanie s porozumením* bola položka č. 13 a najmenej obťažná bola pre žiakov položka č. 18.

V časti *Gramatika a lexika* žiakom najmenej problémov spôsobovala položka č. 43, ktorá dosiahla úroveň extrémne ľahkej položky, pričom najvyššiu obťažnosť sme v tejto časti testu zaznamenali v prípade položky č. 42, ktorá je veľmi obťažná položka. Obe položky sú v časti

Word Formation, pričom v najľahšej položke išlo o bežne používané slovo *behave*, z ktorého bolo potrebné vytvoriť podstatné meno – *behavior(s)* alebo *behaviour(s)* a v najobťažnejšej položke o slovo *assertive* a žiaci mali vytvoriť podstatné meno *assertiveness* alebo *assertion*.

V časti *Čítanie s porozumením* bola pre žiakov najobťažnejšia položka č. 72 a najmenšiu obťažnosť dosiahla položka č. 74.

Citlivosť alebo diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Zoradených žiakov podľa úspešnosti v teste rozdelíme do niekoľkých skupín, pričom citlivosť položky predstavuje rozdiel medzi priemernou úspešnosťou najslabšej a najlepšej skupiny testovaných žiakov. Citlivosť nižšiu ako 10 % považujeme za nedostatočnú, záporná hodnota identifikuje kritickú položku.

Distribúcia úspešnosti a citlivosť sa interpretuje grafmi, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 10 skupín na x-ovej osi) a ich priemernými úspešnosťami v danej položke na y-ovej osi. V prvej desatine (1) sa nachádzajú žiaci s najvyššou percentuálnou úspešnosťou riešenia testu, poslednú skupinu (10) tvoria najmenej úspešní žiaci. Grafy distribúcie úspešnosti pomáhajú charakterizovať, ako v danej položke súvisí úspešnosť jej riešenia s celkovou výkonnosťou žiaka. Vľavo pri každom grafe je uvedená citlivosť položky.

Neriešenosť položky predstavuje percentuálny súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek.

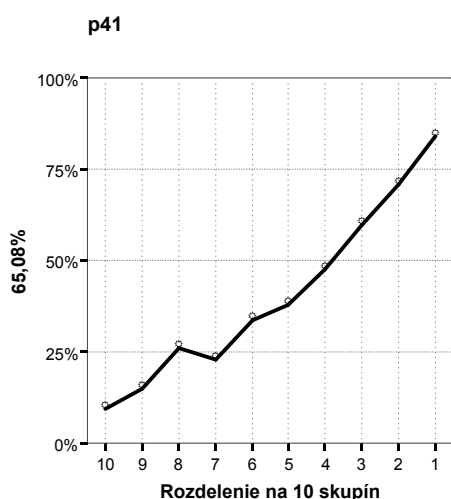
Ako vidno z tabuľky 4, najvyššiu neriešenosť i vynechanosť vykazuje položka č. 77 z časti *Čítanie s porozumením* a najvyššia nedosiahnutosť bola zaznamenaná v prípade posledných dvoch položiek testu – č. 79 a 80, čo sa dá vysvetliť prirodzeným javom, že študenti, ktorým nepostačuje časový limit na vyriešenie všetkých úloh testu, sa najčastejšie nedostanú práve k riešeniu posledných položiek testu. Celkovo však z ukazovateľov v tabuľke 6 môžeme skonštatovať, že časový limit 120 minút je pre tento typ testu úrovne B2 dostačujúci.

Medzipoložková korelácia je korelácia medzi položkou a zvyškom testu a vypovedá o reliabilite testu, čiže o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je uvedená prostredníctvom koeficientu korelácie Point Biserial medzi úspešnosťou vybranej položky a sumou úspešností všetkých ostatných položiek v poslednom stĺpci tabuľky 4.

Pristavíme sa bližšie pri analýze niektorých položiek, ktorých charakteristiky považujeme za zaujímavé pre pedagógov, odbornú i širšiu verejnosť a pokúsime sa o interpretáciu daných

charakteristík. Zameriame sa najmä na položky z časti *Gramatika a lexika*, nakoľko táto časť žiakom spôsobovala najväčšie problémy a dosiahla najnižšiu úspešnosť spomedzi jednotlivých častí testu.

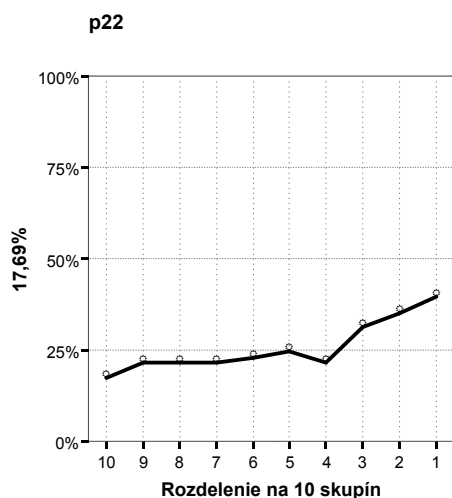
Položka č. 41 predstavovala úlohu s krátkou odpoveďou zaradenú v rámci krátkeho textu *No Role Model for Boys* (tematický celok *Vzory a ideály*). Žiaci mali upraviť slovo *warm* na tvar *warmth* alebo *warmness*, ktoré bolo treba doplniť do kontextu *Role models for girls are plentiful with most women still role-modelling **warmth** / **warmness**...*. Táto položka vykazuje vysokú citlivosť (65,1), optimálnu mieru obťažnosti (59,1), veľmi dobrú koreláciu medzi položkou a zvyškom testu (44,4) a ako vidno z obr. 8, táto položka veľmi dobre odlišuje žiakov podľa ich celkovej úspešnosti v teste. Dôvodom môže byť skutočnosť, že slová *warmth* / *warmness*, nepatria k základnej slovnej zásobe, ktorú by slabší žiaci nevyhnutne ovládali, ale ide o slová, ktorých používanie je typické skôr pre skúsenejších používateľov anglického jazyka. Ďalším dôvodom môže byť aj fakt, že žiaci poznajú len slovo *warm*, ktoré je častejšie používané ako podstatné meno. Preto túto položku považujeme za veľmi vhodnú pre úroveň B2, čo potvrdili aj vyššie spomenuté štatistické parametre.

Obr. 8 Položka 41 – distribúcia úspešnosti a citlivosť

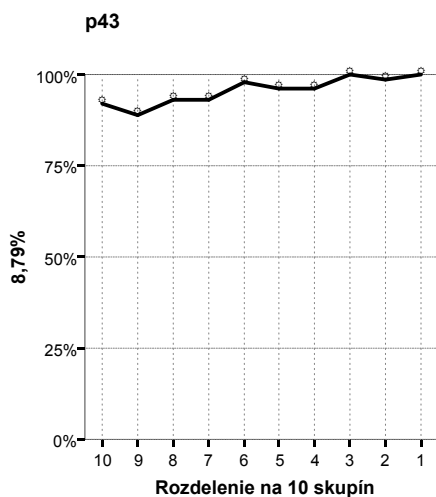
Položka č. 22: Ide opäť o položku z časti *Gramatika* (text *A Raising Tennis Star*, tematický celok *Šport*), ktorá bola najobťažnejšou položkou v tomto texte, o čom svedčí aj obr. 9, pričom je to položka strednej obťažnosti (74,1). Ide o položku s výberom odpovede *contesting* (distraktory: *controlling*, *contrasting*, *competing*) vo vete *...she upstaged resident pin-up girl Anna Kournikova by **contesting** the womens doubles final in a little black cocktail dress*. Táto položka bola zameraná na správne použitie slova do kontextu. Najviac žiakov volilo distraktor *competing*, ktorý nebol správny, je však frekventovanejší ako distraktor

contesting. Väčšina žiakov nevenuje pozornosť synonymám, čo môže byť príčinou voľby nesprávneho distraktoru.

Obr. 9 Položka 22 – distribúcia úspešnosti a citlivosť

Položka č. 43: Na ilustráciu si ukážme príklad extrémne ľahkej položky (obťažnosť 4,2) z časti *Gramatika a lexika*. Išlo o úlohu s krátkou odpoveďou zaradenú v rámci krátkeho textu *No Role Model for Boys* (tematický celok *Vzory a ideály*). Ako vidíme z obr. 11, táto položka nediferencovala žiakov rôznych úspešností a problémy spôsobovala len tým najmenej úspešným žiakom. Išlo o bežne používané slovo *behave*, z ktorého bolo potrebné vytvoriť podstatné meno – *behavior(s)* alebo *behaviour(s)* do vety *...they also rolle-modelled the typical female nurturing behavior(s) / behaviour(s)*. Dôvodom príliš nízkej obťažnosti môže byť skutočnosť, že slovo *behavior(s) / behaviour(s)* je ustáleným a často používaným slovom nielen pre žiakov v úrovni B2.

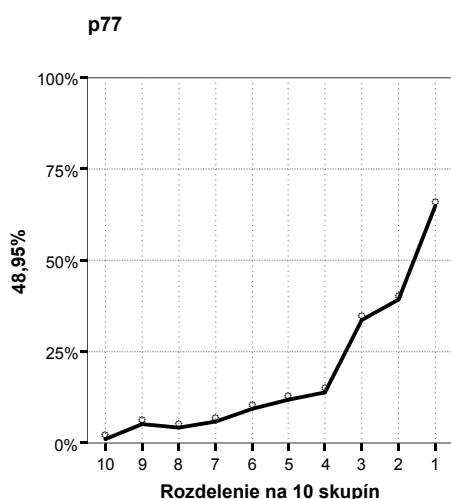

Obr. 10 Položka 43 – distribúcia úspešnosti a citlivosť

Položka č. 42: Táto položka bola najobťažnejšou položkou (85,1) zo všetkých častí testu, preto považujeme za potrebné sa pri nej pristiaviť (vyššie spomínaný text *No Role Model for Boys* (tematický celok *Vzory a ideály*). Išlo o vytvorenie slova *assertiveness* alebo *assertion* zo slova *assertive* do vety *While female role models such as Hillary Clinton, the late Princess Diana and Madonna all showed masculine attributes like self- **assertiveness** / **assertion***. Domnievame sa, že išlo o zriedkavé použitie tohto slova a žiaci väčšinou vytvárali podstatné mená s odlišnou príponou ako *assertivity*.

Položka č. 77 bola úlohou s krátkou odpoveďou, ktorá bola zaradená v rámci textu *About an Online Degree* (tematický celok *Vzdelávanie a školstvo*). Ide o položku s vysokou obťažnosťou v časti *Čítanie s porozumením*. Žiaci mali doplniť správnu odpoveď *wide* alebo *broad* do kontextu *A slot canyon is significantly deeper than it is **wide** / **broad***. Návod na správnu odpoveď sa nachádzal v ukážke v podobe vety *...slot canyons can be thousands of feet deep and yet narrow to no more than a few feet*. Domnievame sa, že žiakom táto položka spôsobovala problémy predovšetkým preto, že sa od nich vyžadovalo vytvoriť slovo opačného významu (*narrow - wide*) a slovo *wide* alebo *broad* sa v texte nenachádzalo.

Odporúčame pedagógom, aby žiakov upozornili, že v tomto type testových úloh nestačí len nájsť hľadané slovo v texte, ale niekedy môže byť potrebné ho aj uviesť v tvare odlišnom od jeho podoby v texte.

Obr. 11 Položka 77 – distribúcia úspešnosti a citlivosť

Na záver tejto časti zhrňme najpodstatnejšie zistenia, ktoré priniesla naša položková analýza. Žiaci v úrovni B2 najlepšie zvládli časť *Počúvanie s porozumením*, čo považujeme za veľmi pozitívny jav, ktorý svedčí o tom, že pri príprave na maturity sa venujú aj komunikatívnym stránkam jazyka. Na druhej strane však najväčšie problémy majú s položkami z časti *Gramatika*, z čoho možno vyvodit' odporúčanie, aby sa venovali komplexnejšiemu precvičovaniu preberaných gramatických javov v kontexte a aby nezanedbali pri príprave aj náročnejšie lexikálno-gramatické javy, ktorých zvládnutie je predpokladom úspešného riešenia testu v úrovni B2 Spoločného európskeho referenčného rámca.

Tab. 4 Súhrnné charakteristiky položiek

Anglický jazyk úroveň B2 2011, variant 9126 - časť počúvanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	12,7	22,4	,00	,06	,06	16,1
2	29,0	48,5	,00	,24	,24	26,7
3	31,4	58,5	,00	,30	,30	36,2
4	20,1	23,3	,00	,30	,30	18,7
5	16,9	37,9	,00	,06	,06	32,9
6	41,7	23,5	,00	,61	,61	15,9
7	11,8	27,0	,00	,06	,06	27,8
8	33,2	29,3	,00	,36	,36	15,5
9	17,7	33,3	,00	,12	,12	23,5
10	45,2	38,7	,00	,30	,30	20,3
11	14,1	42,1	,00	,12	,12	37,6
12	30,3	40,6	,00	,24	,24	27,2
13	49,8	3,5	,00	,36	,36	3,0
14	13,3	43,3	,12	,18	,30	48,8
15	11,4	40,9	,12	,12	,24	52,3
16	18,9	57,3	,12	,18	,30	54,1
17	11,6	41,2	,12	,42	,55	47,7
18	10,9	39,1	,12	,30	,42	46,5
19	26,0	63,6	,12	1,33	1,46	53,3
20	14,6	35,5	,12	,24	,36	40,3

Anglický jazyk úroveň B2 2011, variant 9126 - časť gramatika

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
21	9,5	20,3	,00	,06	,06	24,2
22	74,1	17,7	,00	,30	,30	12,8
23	70,5	16,5	,00	1,15	1,15	13,0
24	18,6	39,7	,00	,24	,24	35,8
25	51,5	38,1	,00	,24	,24	23,1
26	34,0	60,3	,00	,91	,91	43,2
27	24,6	44,8	,00	,12	,12	36,4
28	38,8	44,5	,00	,24	,24	27,3
29	55,2	14,1	,00	,12	,12	3,3
30	28,4	49,4	,00	,24	,24	31,7
31	6,1	14,8	,00	,00	,00	21,2
32	18,2	20,0	,00	,00	,00	19,3
33	64,5	42,3	,00	,18	,18	29,8
34	6,0	10,9	,00	,12	,12	16,5
35	26,0	13,6	,00	,36	,36	6,5
36	9,1	21,5	,00	,00	,00	26,0
37	69,7	46,5	,00	1,27	1,27	30,6
38	12,4	34,8	,00	,12	,12	36,7
39	28,7	53,6	,00	,30	,30	40,4
40	50,9	65,1	,00	,61	,61	43,2
41	59,1	65,1	,00	2,30	2,30	44,4
42	85,1	23,4	,00	,97	,97	19,5
43	4,2	8,8	,00	,24	,24	18,7
44	64,7	56,9	,00	1,09	1,09	40,0
45	73,2	56,6	,00	3,09	3,09	42,1
46	10,6	23,9	,00	,49	,49	27,9
47	55,4	62,0	,00	2,12	2,12	42,2
48	9,6	20,9	,00	,30	,30	24,2
49	80,3	38,9	,00	1,94	1,94	30,6
50	38,2	60,6	,00	,85	,85	41,8
51	29,5	35,4	,00	,55	,55	25,5
52	41,7	59,7	,00	,36	,36	43,9
53	14,2	25,7	,00	,24	,24	26,0
54	28,6	42,1	,00	,18	,18	28,6
55	51,5	55,1	,00	,49	,49	35,8
56	45,6	42,7	,06	,79	,85	28,2
57	19,3	34,5	,06	,36	,42	33,0
58	33,8	48,1	,12	,12	,24	35,7
59	16,0	42,1	,18	1,76	1,94	39,3
60	57,1	51,4	,18	,00	,18	34,3

Anglický jazyk úroveň B2 2011, variant 9126 - časť čítanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiachnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
61	7,5	30,3	,00	,24	,24	45,1
62	15,8	44,5	,00	,49	,49	42,8
63	19,6	60,3	,00	,36	,36	54,3
64	30,5	63,9	,00	,49	,49	48,2
65	9,2	33,9	,00	,24	,24	43,4
66	36,0	49,3	,00	,61	,61	32,2
67	19,1	51,5	,00	,79	,79	46,3
68	20,5	61,2	,00	,36	,36	48,1
69	13,8	43,3	,00	,49	,49	41,1
70	44,8	60,0	,00	1,39	1,39	35,5
71	7,2	20,9	,00	,42	,42	27,4
72	83,5	35,3	,00	,67	,67	22,6
73	78,6	3,7	,00	,97	,97	-,9
74	4,8	12,1	,12	,18	,30	18,3
75	6,4	18,2	,42	,67	1,09	26,7
76	22,4	35,1	,42	1,64	2,06	27,2
77	80,9	48,9	,49	5,15	5,64	31,4
78	6,9	14,8	,61	,24	,85	20,9
79	45,7	85,1	1,70	,85	2,55	52,4
80	51,7	66,9	1,70	3,21	4,91	40,1

4 Vyhodnotenie písomnej formy internej časti MS z anglického jazyka úroveň B2

EČ MS z anglického jazyka úroveň B2 sa v roku 2011 spolu zúčastnilo 3 268 žiakov z 331 škôl.

PFIČ z AJ úroveň B2 bola zadaná v nasledovnom znení:

Téma: The Life of a Teenager

Write an opinion essay (200 – 220 words) entitled 'The Life of a Teenager'. Within the topic consider:

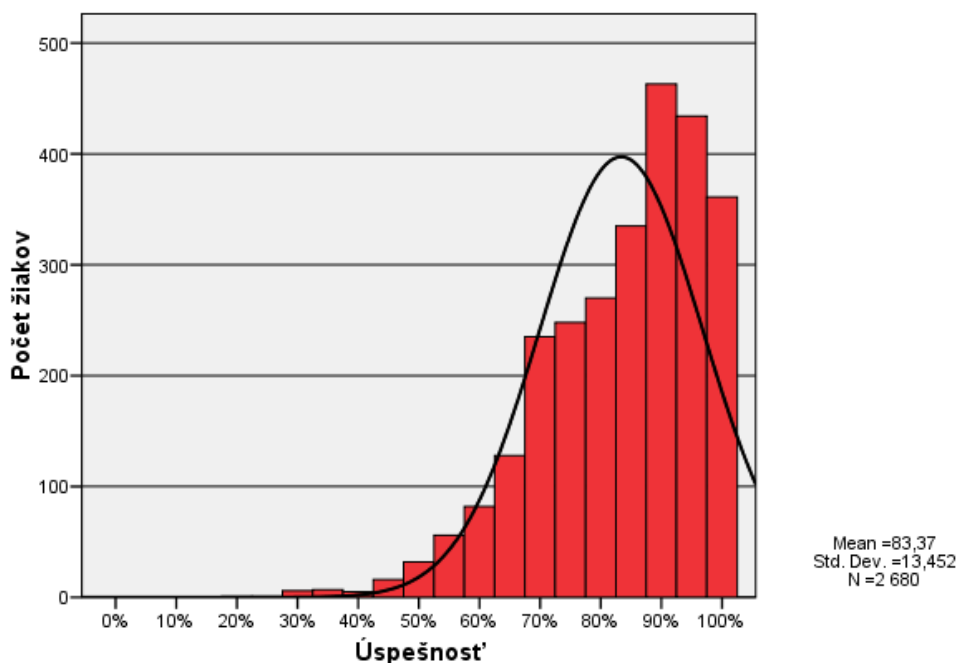
- the benefits/drawbacks of being a teenager,
- spare time activities,
- relationships with parents,
- relationships with peers,
- attitudes towards life in general.

Žiaci mali na jej vypracovanie 60 minút. Ako vidno zo zadania PFIČ, mali napísať názorový esej o živote tínedžera v rozsahu 200 – 220 slov, pričom mali rozpracovať vyššie uvedené body, ktoré boli súčasťou štruktúrovaného zadania.

Priemerná úspešnosť PFIČ dosiahla **83,4 %**, pričom z jednotlivých kritérií hodnotenia bola najvyššia priemerná úspešnosť v časti *Členenie a stavba textu* (86,6 %) a najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali v časti *Gramatika* (78,3 %).

V nasledujúcom grafe uvádzame výsledky žiakov v PFIČ MS.

PFIČ 2011 - anglický jazyk úroveň B2 - histogram úspešnosti

Obr. 12 Histogram úspešnosti PFIČ

V tabuľke 5 uvádzame priemernú úspešnosť žiakov vo všetkých oblastiach. Hodnotili sa štyri oblasti: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba.

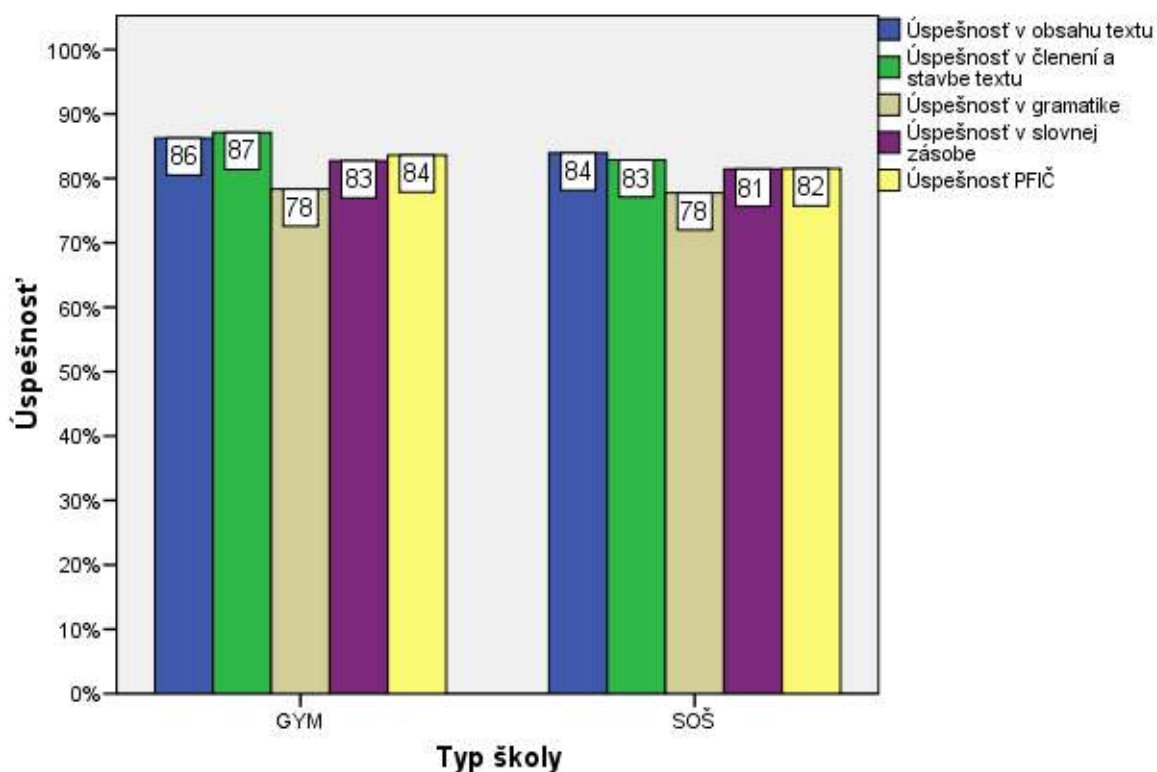
Tab. 5 Úspešnosť v častiach a celku PFIČ

PFIČ 2011 - anglický jazyk úroveň B2 - úspešnosť v častiach a celku (%)

Úspešnosť v obsahu textu	Úspešnosť v členení a stavbe textu	Úspešnosť v gramatike	Úspešnosť v slovnej zásobe	Úspešnosť PFIČ
85,9851	86,6269	78,2910	82,5821	83,371

Keď porovnáme úspešnosť žiakov v častiach a celku podľa typu školy, zistíme, že **žiaci gymnázií dosiahli vyššiu priemernú úspešnosť vo všetkých častiach** ako žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií. Najlepšie výsledky dosiahli žiaci gymnázií v časti členenie a stavba textu a najhoršie v časti gramatika. Žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií dosiahli najlepšie výsledky v časti obsah textu a najhoršie v časti gramatika (obr. 14).

PFIČ 2011 - anglický jazyk úroveň B2 - úspešnosť v častiach a celku podľa typu školy

Obr. 13 Úspešnosť v častiach a celku podľa typu školy

V tabuľke 6 uvádzame porovnanie výsledkov v EČ a PFIČ MS.

Tab. 6 Porovnanie úspešnosti PFIČ a EČ

Typ školy		Úspešnosť PFIČ	Úspešnosť EČ
GYM	Mean	83,613	70,032
	N	2358	2358
	Std. Deviation	12,8545	13,7743
SOŠ	Mean	81,500	63,690
	N	320	320
	Std. Deviation	17,1322	15,5391
Total	Mean	83,361	69,274
	N	2678	2678
	Std. Deviation	13,4511	14,1442

Priemerné úspešnosti, ktoré dosiahli žiaci gymnázií a žiaci SOŠ a konzervatórií, sú porovnateľné. Dôvodom je pravdepodobne skutočnosť, že na oboch typoch škôl si úroveň

B2 volia predovšetkým žiaci, ktorí sú si reálne vedomí veľmi dobrej úrovne svojich jazykových kompetencií v anglickom jazyku.

Výsledky žiakov v PFIČ MS viac súviseli so známkou ako výsledky dosiahnuté v EČ MS. V pozadí tejto skutočnosti môže byť fakt, že hodnotenie PFIČ prebieha na školách a do veľkej miery závisí od učiteľov, ktorí žiakov môžu poznať a ktorí ich aj klasifikovali počas ich štúdia na danej škole.

Na základe vyššie uvedených výsledkov v jednotlivých častiach PFIČ odporúčame pedagógom a študentom, aby sa viac zamerali na aktívne precvičovanie a upevňovanie gramatiky formou písania rôznych slohových prác, prípadne kratších písomných útvarov, nakoľko oblasť *gramatiky* je práve tou oblasťou, v ktorej stratili najvyšší počet bodov. Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že žiaci dosahujú pomerne dobré bodové hodnotenie v oblasti *Členenie a stavba textu* a *Obsah textu*, čo svedčí o tom, že primerane zvládli porozumenie jednotlivým častiam štruktúrovaného zadania PFIČ, na základe čoho v práci rozpracovali požadované informácie. Za pozitívny signál považujeme aj vysokú úspešnosť v iných oblastiach hodnotenia, čo svedčí o veľmi dobrej jazykovej zdatnosti študentov, ktorí si zvolili úroveň B2 z anglického jazyka.

Záver

Na výsledky riešenia testu externej časti maturity z anglického jazyka úroveň B2 sa môžeme pozerat' z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Priemerná úspešnosť riešenia testu bola 69,6 %, čo považujeme za veľmi dobrý výsledok.

Test A11B2 riešilo 3 268 maturantov, pričom počty v jednotlivých krajoch boli v súlade s veľkosťou kraja. Podľa zriaďovateľa najviac žiakov pochádzalo zo štátnych škôl (2 351), z cirkevných škôl bolo 601 žiakov a zvyšok (316 žiakov) boli žiaci súkromných škôl. V rozdelení podľa typu školy najväčšiu skupinu tvorili žiaci gymnázií (2 906). Úroveň B2 z anglického jazyka si zvolilo viac dievčat (1 868) ako chlapcov (1 400) .

V úrovni B2 sa málo proporčné rozdelenie medzi typy škôl podľa zriaďovateľa odzrkadlilo v úrovni vecnej signifikancie, ktorá bola preukázaná len medzi priemernými výkonmi žiakov cirkevných a súkromných škôl na veľmi miernej úrovni.

Dá sa konštatovať, že dosiahnuté priemerné výkony boli primerané širokospektrálnej populácii, ktorá tento test riešila.

V porovnaní podľa pohlavia boli v dosiahnutých priemerných úspešnostiach chlapcov a dievčat preukázané signifikantné rozdiely na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie v prospech chlapcov.

Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiaka z anglického jazyka, medzi jednotlivými výkonnostnými skupinami podľa známok sa preukázali rozdiely v dosiahnutých priemerných úspešnostiach na úrovni strednej vecnej signifikancie. Najväčšie rozdiely priemerných úspešností boli zaznamenané medzi jednotkármi a trojkármi a medzi jednotkármi a štvorkármi.

Základné charakteristiky testu A11B2 nepoukazujú na žiadne závažné neštandardné vybočenia. Celkovo môžeme konštatovať, že EČ a PFIČ MS z anglického jazyka v úrovni B2 bola zvládnutá bez problémov a na veľmi dobrej úrovni.

Literatúra

1. Burjan, V.: *Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese*. Exam : Bratislava 1999.
2. Hendl, J.: *Přehled statistických metod zpracování dát*. Portál : Praha 2004.
3. Grošeková, M.: *Jazykové skúšky a štandardizované testy 1. časť*. In: Bulletin SAIA Slovenská akademická informačná agentúra, Informačný mesačník o štúdiu v zahraničí č. 9, ročník XIV, september 2004.
[http://www.saia.sk/images/Bulletin%20SAIA/www9\[3\].pdf](http://www.saia.sk/images/Bulletin%20SAIA/www9[3].pdf) (20.6.2006)
4. Kolektív: *Standardy pro pedagogické a psychologické testování*. Testcentrum : Praha 2001.
5. Lapitka, M.: *Tvorba a použitie didaktických testov*. ŠPÚ : Bratislava 1996.
6. Ritomský, A. - Zelmanová, O.: *Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS*. ŠPÚ : Bratislava 2003.
7. Ritomský, A. - Zelmanová, O. - Zelman, J.: *Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS*. ŠPÚ : Bratislava 2002.
8. Sklenárová, I. - Zelmanová, O.: *Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS*. ŠPÚ : Bratislava 2005.
9. *SPSS Base 10.0 User`s Guide*. by SPSS Inc. : Chicago 1999.
10. *SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide*. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
11. Turek, I.: *Učiteľ a pedagogický výskum*. Metodické centrum : Bratislava 1998
12. Wimmer, G.: *Štatistické metódy v pedagogickom výskume*. Gaudeamus : Hradec Králové 1993
13. *Teorie a metodika*. URL: http://www.scio.cz/tvorba_testu/teorie_testu/index.asp (15.06.2006)